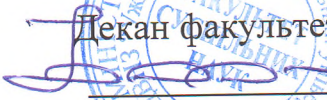

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра політології і державного управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан факультету суспільних наук
 /Остапець Ю. О./
«28» червня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
МЕХАНІЗМИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	052 Політологія
Освітня програма	Політологія
Статус дисципліни	Вибіркова
Мова навчання	Українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Механізми формування громадянської культури»
для здобувачів вищої освіти галузі знань **05 Соціальні та поведінкові науки** спеціальності
052 Політологія освітньої програми «Політологія».

Розробник: Вегеш І.М., кандидат політичних наук, доцент кафедри політології і державного управління

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні
кафедри політології і державного управління
протокол № 10 від 27 червня 2024 р.

Завідувач кафедри Ключкович А.Ю.

Схвалено науково-методичною комісією **факультету суспільних наук**
протокол № 8 від «27» червня 2024 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	3	3
Кількість модулів –	Семестр:	
	2	2
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 18 самостійної роботи студента – 102	Лекції:	
	-	14
	Практичні (семінарські):	
	-	4
Вид підсумкового контролю: залік.	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна.	Самостійна робота:	
	-	102

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни «Механізми формування громадянської культури» є ознайомити здобувачів вищої освіти із основними концепціями громадянської культури зарубіжної та вітчизняної політичної науки, а також основними закономірностями та принципами формування громадянської культури у різних суспільно-політичних системах.

Основні категорії курсу: культура, матеріальна культура, духовна культура, компоненти політичної культури, політична культура, громадянська культура, ознаки громадянської культури, функції громадянської культури, типи політичної культури, демократія, толерантність, політична участь.

Завдання навчальної дисципліни:

1. ознайомити здобувачів вищої освіти з об'єктом, предметом та специфікою вивчення навчальної дисципліни «Механізми формування громадянської культури»;
2. охарактеризувати основні напрямки становлення теоретичних та прикладних досліджень громадянської культури у політології;
3. додати студентам навичок самостійної аналітичної роботи в сфері дослідження особливостей громадянської культури;
4. розкрити зміст основних категорій та понять навчальної дисципліни;
5. вивчити зміст основних концепцій та теорій громадянської культури;
6. визначити та виокремити концептуальні відмінності різних підходів до тлумачення та визначення громадянської культури різних суспільств;
7. вивчити та дослідити моделі політичної культури України та інших країн;
8. дослідити особливості формування громадянської культури;
9. сформулювати цілісне бачення формування та розвитку громадянської культури сучасних суспільств.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій і методів політичної науки.

2) Загальні компетентності:

- ЗК-01. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК-03. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК-04. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК-05. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК-06. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК-07. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

3) Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК-01. Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
- СК-02. Здатність застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.
- СК-03. Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
- СК-04. Здатність застосовувати інструментарій нормативної та емпіричної політичної теорії, політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у фаховій діяльності.

- СК-05. Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.
- СК-11. Здатність розробляти механізми протистояння політичним ризикам, упереджувати виникнення конфліктних ситуацій у поліетнічному середовищі.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Механізми формування громадянської культури» є опанування таких навчальних дисциплін (ОК) освітньої програми (ОП):

- ОК 09. Вступ до спеціальності
- ОК 05. Історія зарубіжних політичних вчень
- ОК 07. Сучасна зарубіжна політологія
- ОК 17. Політичні системи сучасності

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми вивчення навчальної дисципліни «Механізми формування громадянської культури» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.	ПРН-01.
Вміти використовувати інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності.	ПРН-05.
Розуміти історію, закономірності та етапи розвитку предметної сфери політології, знати її цінності та досягнення.	ПРН-07.
Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.	ПРН-08.
Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.	ПРН-09.
Вміти описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.	ПРН-10.
Вміти аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.	ПРН-12.
Вміти визначати національні пріоритети та інтереси України, з урахуванням безпекової складової в умовах викликів, ризиків і загроз, у тому числі зовнішніх.	ПРН-19

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Футурологічні стратегії у політичній науці»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Розуміти особливості та принципи становлення та розвитку громадянської культури	ПРН-01.
Вміти вести дискусії з конкретних питань, пов'язаних із формуванням та еволюцією громадянської культури як складової політичної культури	ПРН-05.
Розуміти основні положення ключових концепцій громадянської культури у зарубіжній та вітчизняній політичній науці	ПРН-07.
Володіти категоріальним апаратом політології та застосовувати його в дослідженнях, пов'язаних із вивченням політичної культури	ПРН-08.

Вміти аналізувати тенденції розвитку громадянської культури та робити самостійні висновки	ПРН-09.
Вміти описувати та пояснювати особливості впливу різних факторів на формування громадянської культури	ПРН-10
Розуміти громадянську культуру як такий тип політичної культури, в межах якого комунікація політичних акторів відбувається на засадах толерантності	ПРН-12
Вміти аналізувати питання громадянської культури українського суспільства в контексті національної безпеки	ПРН-19

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- залік;
- контрольна робота;
- відповіді на практичних заняттях;
- тестування;
- індивідуальна робота у формі аналітичного есе;
- презентація результатів індивідуальної роботи здобувача.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: усні відповіді на практичних заняттях, написання аналітичного есе, письмове тестування з теми.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота												Модульна контрольна робота	Сума
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	50 балів	100 балів
8	8	8	8	8	10	x	x	x	x	x	x		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота											Модульна контрольна робота	Сума	
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10	Тема 11	Тема 12	50 балів	100 балів
x	x	x	x	x	x	8	8	8	8	8	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2		Разом за два модулі	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	6	15	6	15	12	30
Аналітичне есе	1	10	1	10	2	10
Презентація результатів індивідуальної роботи	1	10	1	10	2	10
Модульна контрольна робота	1	50	1	50	2	50
Разом	x	100	x	100	x	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота складається з трьох рівнів завдань.

Перший рівень завдань складають тести. Тести призначені оцінити знання понятійно-категоріального змісту та тематичної проблематики навчальної дисципліни, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на практичних заняттях. Максимальна кількість балів за виконання першого рівня завдань 20 балів.

Другий рівень завдань складають відкриті запитання, які покликані з'ясувати розуміння основних принципів, функцій, форм та різновидів досліджуваних явищ та процесів. Максимальна кількість балів за виконання завдань другого рівня 15 балів.

Третій рівень завдань представлено питаннями (питанням), які мають творчо-аналітичний характер та покликані з'ясувати вміння здобувачів вищої освіти обґрунтовувати та аргументувати висновки з проблематики навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів за виконання завдань третього рівня 15 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання здобувачів вищої освіти оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

- 1) оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який:
  - всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
  - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;

- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
  - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
  - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
  - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.
- 2) оцінку «добре» (82-89 балів, В) – заслуговує здобувач, який:
- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
  - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
  - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;
- 3) оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який:
- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
  - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
  - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;
- 4) оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує здобувач, який:
- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
  - виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
  - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
  - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.
- 5) оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який:
- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.
- 6) оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який:
- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.
- 7) оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється здобувачу, який:
- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
  - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
  - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1 Зміст навчальної дисципліни.

МОДУЛЬ №1. ГРОМАДЯНСЬКА КУЛЬТУРА ЯК СКЛАДОВА ПОЛІТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

Тема 1. Політична культура: зміст, структура, предмет.

Культура як політичне явище. Матеріальна і духовна культура. Типи духовної культури (наукова, художня, морально-юридична, культура побуту, праці, технічна, політична тощо).

Сутність політичної культури, її зміст, місце і роль в загальній системі культури та політичному житті суспільства. Функції політичної культури (виховна, регулююча, захисна, прогностична, комунікативна). Політична субкультура як сукупність особливостей політичної культури певної соціальної групи.

Політична свідомість як відображення політичного життя. Блоки елементів політичної свідомості (мотиваційний та пізнавальний). Рівні політичної свідомості. Буденний та теоретичний рівні політичної свідомості.

Тема 2. Структура політичної культури.

Елементи політичної культури (ціннісно-нормативний, пізнавальний, оціночний, настановний, поведінковий).

Рівні політичної культури (світоглядний, громадянський, політичний). Політичні світогляд, погляди, норми, принципи, ідеали, цінності, відносини, діяльність, почуття, переконання, орієнтації.

Поняття політичної участі. Пряма та опосередкована форми політичної участі громадян в політичному процесі. Політична діяльність як характеристика активності політичних інститутів. Взаємозв'язок політичної соціалізації та політичної культури. Детермінанти та етапи політичної соціалізації.

Тема 3. Типологія політичної культури.

Критерії типологізації та типи політичної культури. Історичний підхід до типології політичних культур (Г. Алмонд, С. Верба). «Чисті» типи політичної культури: патріархальний, підданський, активістський.

Функціональний підхід до типології політичних культур (Є. В'ятр). Тоталітарний, авторитарний та демократичний типи політичних культур. Проміжні та перехідні типи політичної культури.

Структурний підхід до типології політичних культур. Політична культура соціально-класових, етно-національних, релігійно-конфесійних, статево-вікових та територіальних груп. Гомогенний та гетерогенний типи політичних культур. Поняття «домінуючої культури».

Комунікативний підхід до типології політичних культур. Методологія К. Поппера. «Закритий» та «відкритий» типи політичних культур. Політична культура демократичних суспільств. Динамічність та еволюційність розвитку політичної культури.

Тема 4. Громадянська культура як рівень політичної культури.

Поняття «громадянина». Поняття «громадянської культури». Основні теоретико-методологічні підходи до трактування громадянської культури.

Концепції громадянської культури. Праця Г. Алмонда та С. Верби «Громадянська культура» (1963). Громадянська культура як об'єкт вивчення політичної науки. Міждисциплінарний підхід при вивченні громадянської культури.

Зв'язок громадянського суспільства та громадянської культури. Громадянська культура як культура участі. Залучення індивіда до суспільно-політичних справ. Політична соціалізація. Громадянська культура та політичні конфлікти. Діалог та полілог як інструменти громадянської культури.

Тема 5. Аспекти і ознаки громадянської культури.

Пріоритет головних політичних інтересів. Сукупність політичних поглядів, знань (інформативний аспект). Ціннісний аспект (перетворення політичних знань в переконання). Поведінково-правовий аспект. Нормативний аспект (матеріалізація політичних ідей в нормах, інститутах).

Громадянська культура як багаторівневе явище. Громадянська культура як складова загальної культури. Роль та значення громадянської культури у соціальному просторі.

Ознаки громадянської культури. Громадянська культура соціальних суб'єктів.

Тема 6. Функції громадянської культури.

Політичне забезпечення реалізації групових, національних інтересів (в залежності від політичної системи суспільства, політичного режиму). Засвоєння і перетворення політичних відносин в інтереси нації, соціальної групи, конфесії тощо.

Нормативно-регулююча функція (ідея рівності, справедливості, правової держави і громадянського суспільства). Виховна функція (виховання принципів гуманізму, громадської відповідальності, активної політичної позиції, навиків суспільно-політичної діяльності).

Комунікативна функція як форма зв'язку громадянина із політичною системою, іншими членами суспільства, наступність політичного досвіду різних поколінь, співробітництво всіх членів суспільства у вирішенні завдань суспільного прогресу. Прогностична функція (операційна, тактична, стратегічна).

Громадянська культура як явище ідентифікації, орієнтації, адаптації, соціалізації, інтеграції особи.

МОДУЛЬ №2. ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ

Тема 7. Передумови та особливості формування громадянської культури.

Політична соціалізація як механізм формування громадянської культури. Характер політичного режиму та специфіка виборчого процесу як фактори впливу на політичну культуру.

Політична культура трансформаційних суспільств. Шляхи та моделі переходу до демократії. Політична свідомість посттоталітарних суспільств. Природа стереотипів та масової психології. Етапи демократизації та модифікація політичної культури.

Процес модернізації як необхідна база для демократичних перетворень. Проблема вестернізації в процесі засвоєння демократичних цінностей трансформаційними суспільствами.

Тема 8. Зв'язок громадянської культури та демократії.

Демократія як універсальна цінність. Громадянська культура в структурі демократичного суспільства. Суспільно-політична справедливість.

Суть, зміст і форми політичної демократії; основні типи і форми політичної демократії, сучасні концепції демократії. Політична свобода та рівність, права людини (виникнення та розвиток ідеалів свободи та рівності, структура свободи, її основні елементи; базові свободи та система їхніх пріоритетів; поняття рівності; зміст поняття «права людини» та їх типи.

Концепції демократизації. Громадянська культура як умова ефективного функціонування демократії в суспільстві.

Тема 9. Толерантність як вимога громадянської культури.

Поняття толерантності. «Інший» як об'єкт толерантності. Вимоги толерантності. Недискримінація як складова толерантності. Толерантність як умова розвитку громадянського суспільства. Толерантність як вимога демократії.

Концепції свободи в контексті толерантності. Толерантність як умова розвитку громадянської культури. Громадянське суспільство та масове суспільство: ключові відмінності. Толерантність та плюралізм як механізми забезпечення соціального миру.

Етика переконання та етика відповідальності як компоненти толерантності. Умови та результат толерування. Поле толерантності. Проблема меж толерантності.

Тема 10. Громадянська культура крізь призму інтеграції та глобалізації.

Глобалізація: сутність та причини. Позитивні та негативні ефекти глобалізації. Вплив глобалізації на політичну соціалізацію та на формування громадянської культури.

Поширення цінностей демократії, прав та свобод людини засобами глобалізації. Виклики громадянській культурі в умовах глобалізації.

Процес євроінтеграції України та його вплив на громадянську культуру українського суспільства. Аксіологічний аспект взаємодії політичних акторів у глобалізованому світі.

Тема 11. Політичні комунікації та громадянська культура.

Вплив ЗМІ на громадянську культуру суспільства. ЗМІ та масова комунікація, їх функції, особливості у формуванні громадянської культури.

Особливості впливу телебачення, преси та соціальних мереж на формування та становлення громадянської культури та норм політичної етики. ЗМІ як механізм маніпуляцій політичною свідомістю суспільства. Проблема відповідальності ЗМІ.

Поняття «суб'єкту політичної комунікації». Концепція «інформаційного суспільства». Можливості реалізації політичної мети комунікативними методами. Причини та засоби політичної комунікації. Концепція «комунікативної дії» Ю. Габермаса. Поняття «комунікативного бар'єру». Умови для ефективної комунікації.

Політична програма як засіб політичної комунікації. Дебати як різновид політичного діалогу. Зібрання, мітинги та демонстрації у контексті соціально-політичної комунікації.

Тема 12. Особливості формування громадянської культури в Україні.

Історія та сучасні умови формування громадянської культури в Україні. Пострадянські стереотипи, правовий нігілізм, традиція конфронтаційності політичної свідомості. Компроміс як ситуативне явище.

Протиборство тоталітарної і демократичної тенденцій в сучасній українській політичній культурі. Проблема контакту держави та суспільства. Корупція як виклик громадянській культурі. Політична нерівність як ознака соціально-політичної незахищеності індивідів.

Шляхи утвердження громадянської культури в Україні (національна свідомість і демократизм; роль політичних інститутів у формуванні політичної культури тощо). Проблема побудови громадянського суспільства. Підвищення рівня політичної активності українського суспільства.

6.2 Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
1-й семестр						
Модуль 1. ВИТОКИ ТА СТАНОВЛЕННЯ ФУТУРОЛОГІЇ						
Тема 1. Політична культура: зміст, структура, предмет.	10	2	-	-	-	8
Тема 2. Структура політичної культури.	8	-	-	-	-	8
Тема 3. Типологія політичної культури.	10	2	-	-	-	8
Тема 4. Громадянська культура як рівень політичної культури.	9	-	-	-	-	9
Тема 5. Аспекти і ознаки політичної культури.	12	2	2	-	-	8
Тема 6. Функції громадянської культури.	11	2	-	-	-	9
Разом за модуль	60	8	2	-	-	50
Модуль 2. ФУТУРОЛОГІЧНІ СТРАТЕГІЇ ЯК СКЛАДОВА СУЧАСНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ НАУКИ						
Тема 7. Передумови та особливості формування громадянської культури.	13	2	2	-	-	9
Тема 8. Зв'язок громадянської культури та демократії.	9	-	-	-	-	9
Тема 9. Толерантність як вимога громадянської культури.	8	-	-	-	-	8
Тема 10. Громадянська культура крізь призму інтеграції та глобалізації.	10	2	-	-	-	8
Тема 11. Політичні комунікації та громадянська культура.	9	-	-	-	-	9
Тема 12. Особливості формування громадянської культури в Україні.	11	2	-	-	-	9
Разом за модуль	11	6	2	-	-	52
Разом за семестр	120	14	4	-	-	102

6.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Політична культура: зміст, структура, предмет.		-
2.	Тема 2. Структура політичної культури.		-
3.	Тема 3. Типологія політичної культури.		-
4.	Тема 4. Громадянська культура як рівень політичної культури.		-
5.	Тема 5. Аспекти і ознаки політичної культури.		2
6.	Тема 6. Функції громадянської культури.		-
7.	Тема 7. Передумови та особливості формування громадянської культури.		2
8.	Тема 8. Зв'язок громадянської культури та демократії.		-
9.	Тема 9. Толерантність як вимога громадянської культури.		-
10.	Тема 10. Громадянська культура крізь призму інтеграції та глобалізації.		-
11.	Тема 11. Політичні комунікації та громадянська культура.		-
12.	Тема 12. Особливості формування громадянської культури в Україні.		-
			4

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Тема 1. Політична культура: зміст, структура, предмет.		8
2.	Тема 2. Структура політичної культури.		8
3.	Тема 3. Типологія політичної культури.		8
4.	Тема 4. Громадянська культура як рівень політичної культури.		9
5.	Тема 5. Аспекти і ознаки політичної культури.		8
6.	Тема 6. Функції громадянської культури.		9
7.	Тема 7. Передумови та особливості формування громадянської культури.		9
8.	Тема 8. Зв'язок громадянської культури та демократії.		9
9.	Тема 9. Толерантність як вимога громадянської культури.		8
10.	Тема 10. Громадянська культура крізь призму інтеграції та глобалізації.		8
11.	Тема 11. Політичні комунікації та громадянська культура.		9
12.	Тема 12. Особливості формування громадянської культури в Україні.		9
			102

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Венгер О., Постол О. Формування політичної свідомості в умовах повномасштабної російсько-української війни. *Humanities studies: Collection of Scientific Papers* / Ed. V. Voronkova. Zaporizhzhia: Publishing house "Helvetica". 2023. 16 (93). P. 95-102.
2. Габермас Ю. Залучення іншого. Львів: Асторія, 2006. 416 с.
3. Громадська думка: теоретичні та методологічні проблеми дослідження / За ред. В.Л.Оссовського. К.: Стило, 2001. 168 с.
4. Джудіс Дж. Б. Великий вибух популізму. Харків: Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2017. 192 с.
5. Дослідження державних політик: методологія, процедури та європейські практики : монографія / авт. кол. : [Л. В. Гонюкова, В. М. Козаков, В. А. Ребало та ін.] ; за заг. ред. Л. В. Гонюкової, В. М. Козакова. Київ : НАДУ, 2018. 400 с. // <http://academy.gov.ua/social/pages/dop/2/files/b710d940-b89c-4a73-9c68-ba033e1bd602.pdf>
6. Almond G., Verba S. *The Civic Culture: Political Attitudes and Democracy in Five Nations*. Princeton University Press, 1963. 574 p.
7. Galston W. A. *Anti-Pluralism: The Populist Threat to Liberal Democracy*. New Haven: Yale University Press, 2018. 158 p.
8. Bauer T., Zimmermann K. Causes of international migration: A survey. *Crossing Borders*. Routledge. 2018. P. 111-144.
9. Pavone T. *Political Culture and Democratic Homeostasis: A Critical Review of Gabriel Almond and Sidney Verba's The Civic Culture*". Princeton University. 2014.

Допоміжна література

1. Вишнеvsька А. М., Петренко К. В. Вплив глобалізації на міграційні процеси у світі та Європі. *Економічний вісник НТУУ "Київський політехнічний інститут"*, 2022. С. 34-39.
2. Горло Н. Культура донатів як складова політичної культури українського суспільства у період повномасштабної російсько-української війни. *Публічна політика і державне управління в умовах війни: матер. міжнар. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 12 квітня 2024 р.)* [Електронне видання]; уклад. Н. Прямухіна, О. Чальцева, І. Мацишина, М. Дубель. Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2024. С. 103-106.
3. Громадянське суспільство: політичні та соціально-правові проблеми розвитку : монографія / Г. Ю. Васильєв, В. Д. Воднік, О. В. Волянська та ін. ; за ред. М. П. Требіна. – Харків: Право, 2013. 536 с.
4. Губерський Л., Андрущенко В., Михальченко М. *Культура. Ідеологія. Особистість: Методолого-світоглядний аналіз*. К., 2002.
5. Pavone T. *Political Culture and Democratic Homeostasis: A Critical Review of Gabriel Almond and Sidney Verba's The Civic Culture*". Princeton University. 2014.
6. Розумний М. *Виклики національного самовизначення: монографія*. Київ: НІСД, 2016. С. 196.
7. Степико М. *Українська ідентичність у глобалізованому світі: монографія*. Харків: Майдан, 2020. 258 с.

8. Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії / пер. з англ. Т. Цимбал, Р. Корнута. Київ: Наш формат, 2019. 608 с.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Інститут масової інформації // <http://www.imi.org.ua>
2. Львівська національна наукова бібліотека імені В. Стефаника // <http://www.lsl.lviv.ua>
3. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». // <http://www.library.ukma.kiev.ua>
4. Наукова бібліотека Ужгородського національного університету // <http://www.lib.uzhnu.edu.ua>
5. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського // <http://www.nbuv.gov.ua>